

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Geriatric Depression Scale (GDS)

September 2019

Review: Eveline van Engelen

Invoer: Marsha Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Psychische stoornissen
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Overige

- *Korte beschrijving* → De Geriatric Depression Scale (GDS) is een screeningschaal voor depressie bij ouderen. Deze vragenlijst wordt door ouderen zelf ingevuld. Er zijn verschillende versies beschikbaar: de GDS-30, de GDS-15, de GDS-8 en verschillende versies van de GDS-4.¹ Bij de GDS-30 en de GDS-15 is een scoringsleutel gegeven. Antwoorden die overeenkomen met de sleutel worden met één punt gescoord.^{1,2}
- *Doelgroep* → ouderen met depressie, hartklachten en depressie, parkinson^{1,3,4,5}
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Brink TL, et al. (1982)⁶ en Yesavage JA, et al. (1983)³
 - ✓ *Nederlandse versie* → GDS-30: Bleeker JA (1985)⁷

2 Doel van het meetinstrument

- Inventariserend
- Diagnostisch⁴
- Evaluatief / effectief

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Vragenlijst
- *Opbouw* → afhankelijk van de versie: 30 items, 15 items, 8 items, 5 items, 4 items
- *Invulinstructie* → Deze vragenlijst bestaat uit vragen waarop u met "Ja" of "Nee" kunt antwoorden. Het is de bedoeling dat u de vragen leest en bedenkt welk antwoord u hierop zult geven. U geeft het antwoord dat het best weergeeft hoe u zich de afgelopen week, met vandaag erbij, gevoeld heeft. Om het door u gekozen antwoord zet u dan een cirkel. Het is belangrijk dat u alle vragen beantwoordt.
- *Meetniveau* → GDS-30 en GDS-15: per item: wijze van score (0-1); meetniveau ordinaal
- *Meetniveau* → GDS-30: totaal score: wijze van score (0-30); meetniveau ordinaal
GDS-15: totaal score: wijze van score (0-15); meetniveau ordinaal

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → GDS-30 en GDS-15: www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan in de volgende reviews:

- González-Roz A, Gaalema DE, Pericot-Valverde I, Elliott RJ, Ades PA. A systematic review of the diagnostic accuracy of depression questionnaires for cardiac populations: implications for cardiac rehabilitation. 2019⁸
- Bock K, Bendstrup E, Hilberg O, Løkke A. Screening tools for evaluation of depression in Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD): a systematic review. 2017⁹
- Goodarzi ZS, Mele BS, Roberts DJ, Holroyd-Leduc J. Depression case finding in individuals with dementia: a systematic review and meta-analysis. 2017¹⁰
- Haywood KL, Brett J, Tutton E, Staniszewska S. Patient-reported outcome measures in older people with hip fracture: a systematic review of quality and acceptability. 2017¹¹
- Goodarzi Z, Mrklas KJ, Roberts DJ, Jette N, Pringsheim T, Holroyd-Leduc J. Detecting depression in Parkinson disease: a systematic review and meta-analysis. 2016¹²
- Pocklington C, Gilbody S, Manea L, McMillan D. The diagnostic accuracy of brief versions of the Geriatric Depression Scale: a systematic review and meta-analysis. 2016¹³
- Wakefield CE, Butow PN, Aaronson NA, Hack TF, Hulbert-Williams NJ, Jacobsen PB; International Psycho-Oncology Society Research Committee. Patient-reported depression measures in cancer: a meta-review. 2015¹⁴
- Burton LJ, Tyson S. Screening for mood disorders after stroke: a systematic review of psychometric properties and clinical utility. 2015¹⁵
- Gitlin LN, Marx KA, Stanley IH, Hansen BR, van Haitsma KS. Assessing neuropsychiatric symptoms in people with dementia: a systematic review of measures. 2014¹⁶

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands¹, Engels³, Spaans, Duits, Italiaans, Frans, Zweeds, Portugees¹⁷
- *Benodigdheden* → vragenlijst en pen
- *Randvoorwaarden* →
- *Benodigde tijd* → GDS-15: 5-7 minuten²; GDS-30: 30 min.¹⁸
- *Gebruikershandleiding* → nee

7 *Normgegevens*

Interpretatie →

- Een score hoger dan 10 wordt aangehouden om depressieve klachten te detecteren.¹
- Yesavage et al. (1983) komen tot de volgende driedeling:³
0-10 = niet depressief
11-20 = mild depressief
21-30 = ernstig depressief
- De GDS-15 kan als volgt geïnterpreteerd worden:
0-4 = niet depressief
5-10 = mild depressief
11+ = zeker depressief
- De GDS-15 heeft 4/5 als geadviseerde afkapwaarde voor screening bij Parkinson.¹⁹
- De scoringsleutel voor de GDS-30 ziet er als volgt uit:

1. nee	2. ja	3. ja	4. ja	5. nee	6. ja	7. nee	8. ja	9. nee	10. ja
11. ja	12. ja	13. ja	14. ja	15. nee	16. ja	17. ja	18. ja	19. nee	20. ja
21. nee	22. ja	23. ja	24. ja	25. ja	26. ja	27. nee	28. ja	29. nee	30. nee

- De scoringsleutel voor de GDS-15 ziet er als volgt uit:

1. nee	2. ja	3. ja	4. ja	5. nee	6. ja	7. nee	8. ja
9. ja	10. ja	11. nee	12. ja	13. nee	14. ja	15. ja	

8 *Overige gegevens*

- GDS-15 items (Sheikh en Yavasage 1986): een totaalscore van 6 of meer duidt op een mogelijke depressie. Bij de GDS-15 is een antwoordsleutel gegeven. Antwoorden die overeenkomen met de sleutel worden met een punt gescoord.¹
- GDS-8 items (Jongenelis et al. 2007) is speciaal ontwikkeld voor het screenen van depressie in het verzorgings- en verpleeghuis. Eerste onderzoeksresultaten wijzen er op dat een score van 3 en hoger gebruikt kan worden om depressie te signaleren.¹
- GDS-4 (D'Ath 1994): tevens bestaat er een zeer verkorte versie met 4 items, waarbij een cut-off waarde van 2 wordt gehanteerd. De betrouwbaarheid en validiteit van deze versie is echter discutabel en er zijn verschillende versies in omloop.⁷
- GDS-5 (Hoyl et al. 1999): een andere verkorte versie die als afkappunt 2 van de 5 items hanteert.⁷
- GDS-15 is tevens onderzocht bij volwassenen (18+) (Guerin et al. 2018) en had bij deze populatie een goede sensitiviteit en specificiteit.²⁰

- Alzheimerdementie, al dan niet gecompliceerd door een taalstoornis, leidt niet tot een vertekening in somscores op de GDS. Ouderen met alzheimerdementie zijn in staat vragen over hun stemming adequaat te beantwoorden. De auteurs vonden echter aanzienlijke discrepanties tussen het eigen oordeel over de stemming en dat van verzorgenden als informanten.²¹

9 *Literatuurlijst*

1. Nederlands Kenniscentrum Ouderenpsychiatrie. [download 12 februari 2012] Available from: <http://www.ouderenpsychiatrie.nl/sjablonen/1/infotype/news/newsitem/view.asp?objectID=1225>
2. Kurlowicz L. The Geriatric Depression Scale (GDS). New York: New York University, College of Nursing, Hartford Institute for Geriatric Nursing; 2007.
3. Yesavage JA, Brink TL, Rose TL, Lum O, Huang V, Adey M, Leirer VO. Development and validation of a geriatric depression screening scale: a preliminary report. *J Psychiatr Res.* 1982-1983;17(1):37-49.
4. Pinho MX, Custódio O, Makdisse M, Carvalho AC. Reliability and validity of the geriatric depression scale in elderly individuals with coronary artery disease. *Arq Bras Cardiol.* 2010 May;94(5):570-579.
5. Weintraub D, Saboe K, Stern MB. Effect of age on geriatric depression scale performance in Parkinson's disease. *Mov Disord.* 2007 Jul 15;22(9):1331-1335.
6. Brink TL, Yesavage JA, Lum O, Heersema PH, Adey M, Rose TL. Screening tests for geriatric depression. *Clinical gerontologist.* 1982;1(1):37-43.
7. Weeks SK, McGann PE, Michaels TK, Penninx BW. Comparing various short-form Geriatric Depression Scales leads to the GDS-5/15. *J Nurs Scholarsh.* 2003;35(2):133-137.
8. González-Roz A, Gaalema DE, Pericot-Valverde I, Elliott RJ, Ades PA. A systematic review of the diagnostic accuracy of depression questionnaires for cardiac populations: implications for cardiac rehabilitation. *J Cardiopulm Rehabil Prev.* 2019 Mar 11. [Epub ahead of print]
9. Bock K, Bendstrup E, Hilberg O, Løkke A. Screening tools for evaluation of depression in Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD): a systematic review. *Eur Clin Respir J.* 2017 Jan 1;4(1):1332931.
10. Goodarzi ZS, Mele BS, Roberts DJ, Holroyd-Leduc J. Depression case finding in individuals with dementia: a systematic review and meta-analysis. *J Am Geriatr Soc.* 2017 May;65(5):937-948.
11. Haywood KL, Brett J, Tutton E, Staniszewska S. Patient-reported outcome measures in older people with hip fracture: a systematic review of quality and acceptability. *Qual Life Res.* 2017 Apr;26(4):799-812.
12. Goodarzi Z, Mrklas KJ, Roberts DJ, Jette N, Pringsheim T, Holroyd-Leduc J. Detecting depression in Parkinson disease: a systematic review and meta-analysis. *Neurology.* 2016 Jul 26;87(4):426-437.
13. Pocklington C, Gilbody S, Manea L, McMillan D. The diagnostic accuracy of brief versions of the Geriatric Depression Scale: a systematic review and meta-analysis. *Int J Geriatr Psychiatry.* 2016 Aug;31(8):837-857.
14. Wakefield CE, Butow PN, Aaronson NA, Hack TF, Hulbert-Williams NJ, Jacobsen PB; International Psycho-Oncology Society Research Committee. Patient-reported depression measures in cancer: a meta-review. *Lancet Psychiatry.* 2015 Jul;2(7):635-647.
15. Burton LJ, Tyson S. Screening for mood disorders after stroke: a systematic review of psychometric properties and clinical utility. *Psychol Med.* 2015 Jan;45(1):29-49.
16. Gitlin LN, Marx KA, Stanley IH, Hansen BR, van Haitsma KS. Assessing neuropsychiatric symptoms in people with dementia: a systematic review of measures. *Int Psychogeriatr.* 2014 Nov;26(11):1805-1848.

17. Wancata J, Friedrich F. Depression: a diagnosis aptly used? *Psychiatr Danub.* 2011 Dec;23(4):406-411.
18. Bonin-Guillaume S, Clément JP, Chassain AP, Léger JM. Psychometric evaluation of depression in the elderly subject: which instruments? What are the future perspectives? *Encephale.* 1995 Jan-Feb;21(1):25-34.
19. Timmer M, Tendolkar I, Esselink R. Depressie bij de ziekte van Parkinson: de huidige stand van zaken. *Tijdschrift voor Neuropsychiatrie en Gedragsneurologie.* 2014 Dec;2(4):100-109.
20. Guerin JM, Copersino ML, Schretlen DJ. Clinical utility of the 15-item geriatric depression scale (GDS-15) for use with young and middle-aged adults. *J Affect Disord.* 2018 Dec 1;241:59-62.
21. Yildirim-Gorter M, Groot D, Hermens L, Diesfeldt H, Scherder E. Toepassing van stemmingsvragenlijsten bij ouderen met alzheimerdementie (met of zonder taalstoornis) en hun informanten. *Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie.* 2018 Jun;49(3):103-116.